

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de Ordin cu privire la aprobarea Recomandării privind monitorizarea și reducerea prezenței contaminanților (micotoxine, metale grele și poluanți organici persistenți) în produsele destinate hranei animalelor

1.Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul de Ordin cu privire la aprobarea Recomandării privind monitorizarea și reducerea prezenței contaminanților (micotoxine, metale grele și poluanți organici persistenți) în produsele destinate hranei animalelor este elaborat de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

Subdiviziunea: Direcția sănătatea și bunăstarea animalelor

Persoana responsabilă și datele de contact: Tatiana Antohiev

tel. 022 204 531, e-mail: tatiana.antohiev@maia.gov.md

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul de Ordin cu privire la aprobarea Recomandării privind monitorizarea și reducerea prezenței contaminanților (micotoxine, metale grele și poluanți organici persistenți) în produsele destinate hranei animalelor, vine întru executarea acțiunii nr. 48, 94, 95 cu termen decembrie 2026, din Cap.12 al Programului național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 818/2025.

De asemenea, proiectul prenotat este elaborat în temeiul Legii nr. 221/2007 privind activitatea sanitar-veterinară

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

1. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ

1. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ

Siguranța lanțului alimentar începe cu siguranța hranei pentru animale. Prezența contaminanților precum micotoxinele, metalele grele (plumb, cadmiu, mercur, arsenic) și poluanții organici persistenți (dioxine, PCB-uri) reprezintă o amenințare dublă: asupra sănătății animalelor și, prin fenomenul de bioacumulare, asupra sănătății consumatorilor umani. Necesitatea intervenției este dictată de următoarele condiții:

- Fluctuațiile de temperatură și umiditate au dus la o incidență crescută a fungilor care produc micotoxine (în special Aflatoxina B1, Deoxinivalenol și Zearalenonă) în culturile de cereale, făcând vechile praguri de monitorizare insuficiente.

- Riscul de bioacumulare: Metalele grele și poluanții organici persistenți (POP) nu se degradează ușor și se acumulează în țesuturile animaliere (lapte, carne, ouă), necesitând un control riguros la intrarea în procesul de producție.

- Standardele de export: Pentru menținerea competitivității pe piața unică europeană și internațională, România trebuie să alinieze protocoalele de control la cele mai recente recomandări ale Autorității Europene pentru Siguranța Alimentară (EFSA).

Deficiențe și lacune normative:

- Fragmentarea monitorizării: Normele actuale se concentrează pe limite maxime (ML), dar nu oferă mecanisme clare pentru monitorizarea preventivă și raportarea timpurie a tendințelor de creștere a nivelurilor de contaminare (sub pragul legal, dar peste cel optim).
- Lipsa metodologiilor armonizate: Există discrepanțe între laboratoarele de control privind pragurile de detecție pentru noile amestecuri de furaje complexe.
- Absența procedurilor de urgență: Cadrul actual nu definește clar pașii de remediere și decontaminare rapidă a stocurilor în cazul în care se detectează depășiri ale poluanților organici persistenți, ducând la întârzieri în eliminarea riscului.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prevederile principale ale actului normativ vizează îmbunătățirea sănătății și bunăstării animalelor prin reglementarea utilizării substanțelor nedorite și pot fi sintetizate în următoarele puncte:

1. Reducerea bolilor. Scăderea cu 20% a focarelor de boli în termen de 2 ani.
2. Aprobarea planurilor oficiale. Consolidarea rolului ANSA ca autoritate responsabilă de aprobarea planurilor de control.
 - Monitorizare și evidență. Crearea unui sistem de înregistrare care să includă identificarea animalelor și datele privind eventuala eliminare/ucidere a animalelor.
4. Cooperare și Managementul Riscului.
 - Colaborare Internațională: Coordonarea cu autoritățile din România și Ucraina pentru gestionarea riscurilor transfrontaliere și crearea unor zone comune de monitorizare.
 - Implicarea operatorilor economici relevanți și a medicilor veterinari în procesul de implementare.
5. Alinierea la Standardele Europene.
 - Actualizarea legislației naționale pentru a răspunde cerințelor Uniunii Europene, abordând vulnerabilitățile evidențiate de cazuri recente de boli.
 - Protejarea sănătății publice și a siguranței alimentare prin controlul substanțelor nedorite în hrana pentru animale și reducerea impactului economic negativ asupra agriculturii.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

1. Opțiunea „Status Quo” (Lipsa oricărei acțiuni). Această opțiune presupunea menținerea cadrului normativ actual, bazat pe controale sporadice și pe pragurile de toxicitate stabilite anterior.

Motivele respingerii: Această variantă a fost considerată inacceptabilă din cauza riscurilor crescute de sănătate publică. Lipsa unui sistem de alertă timpurie ar lăsa piața vulnerabilă la „vârfurile” de contaminare cauzate de schimbările climatice extreme. Inacțiunea ar putea duce, de asemenea, la sancțiuni din partea Comisiei Europene pentru nealinierea la recomandările EFSA.

2. Opțiunea Auto reglementării (Coduri de bune practici voluntare)

Această opțiune se bazează pe dorința producătorilor de furaje de a implementa propriile sisteme de monitorizare și standarde de calitate, fără o impunere legală și fără sancțiuni.

Motivele respingerii: Deși mulți operatori mari aplică deja standarde de calitate, auto reglementarea creează o concurență neloială. Operatorii care nu investesc în teste de laborator costisitoare pentru metale grele sau dioxine ar putea oferi prețuri mai mici, punând în pericol siguranța întregului lanț alimentară. Fără un sistem unitar de raportare digitală, datele ar rămâne fragmentate și inutilizabile pentru autoritățile de control.

3. Opțiunea Intervenției Normative (Opțiunea selectată)

Adoptarea proiectului de act normativ care stabilește monitorizarea obligatorie, praguri de orientare (nu doar limite maxime) și digitalizarea datelor.

Motivele alegerii: Aceasta este singura opțiune care garantează o protecție uniformă a consumatorilor pe întreg teritoriul țării. Permite intervenția preventivă a statului prin identificarea focarelor de contaminare înainte ca produsele de origine animală (carne, lapte) să ajungă pe rafturile magazinelor.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

1. Impactul asupra capacității administrative și instituționale.

- Modernizarea Laboratoarelor de Stat: Este necesară dotarea laboratoarelor sanitare veterinare județene cu echipamente de înaltă precizie (ex: sisteme LC-MS/MS pentru detectarea simultană a micotoxinelor și metalelelor grele în urme fine).

- Formarea Profesională: Va fi necesară instruirea personalului de inspecție și control în privința noilor proceduri de eșantionare pentru poluanții organici persistenți (POP), care necesită protocoale de recoltare mult mai stricte pentru a evita contaminarea accidentală a probelor.

- Digitalizarea Controlului: Implementarea bazei de date centralizate va reduce birocrăția, permițând funcționarilor publici să acceseze istoricul de conformitate al unui operator cu un singur click.

2. Impactul asupra bugetului ANSA.

Deși proiectul implică cheltuieli inițiale, acestea sunt compensate de economiile pe termen lung:

Reducerea cheltuielilor în sistemul de sănătate:

- Scăderea incidenței bolilor cronice (provocate de metale grele și micotoxine) în rândul populației reduce presiunea asupra Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate.

3. Eficacitatea intervenției va fi evaluată prin următorii indicatori cheie (KPI):

Indicator	Descriere	Țintă (Anul 2)
Rata de conformare	Procentul de probe conforme din totalul testat	> 98%
Timpul de răspuns	Durata de la alertă până la retragerea lotului	< 24 ore
Digitalizare	Rapoarte de laborator transmise electronic	100%

Concluzie privind impactul public

Implementarea proiectului transformă autoritățile publice din organe strict represive în garantori ai prevenției. Prin monitorizarea proactivă a contaminanților, statul reduce riscurile de sănătate publică (boli cronice, intoxicații) și securizează exporturile agroalimentare, consolidând încrederea consumatorilor și a partenerilor externi în siguranța lanțului alimentar național.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Din punct de vedere economic și financiar, impactul este estimat ca fiind unul pozitiv. Adoptarea prezentului proiect de hotărâre de Guvern nu implică generarea unor cheltuieli suplimentare imediate pentru bugetul de stat.

Conform bugetului de stat pentru anul 2026, adoptat de Parlamentul Republicii Moldova prin Legea nr. 322/2025, pentru domeniul de creștere și sănătatea animalelor, conform subprogramului 5103 au fost alocate 242842,8 mii lei. Proiectul propus stabilește cadrul juridic pentru elaborarea și aprobarea actelor de punere în aplicare, respectiv pentru fiecare act de implementare vor fi stabilite în detaliu impacturile financiare și costurile estimative cu propunerile de rigoare pentru cadrul bugetar.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Obținerea (sau redobândirea un unele situații) și menținerea statutului "indemn de boală" pentru anumite boli, va favoriza circulația liberă pe teritoriul republicii și cu dreptul de export fără restricții pe piața internațională a animalelor, produselor de origine animală și a materialului genetic, iar crescătorii de animale, sectorul privat, vor obține plus valoare din activitățile sale. Impactul asupra sectorului privat, în special asupra fermierilor și întreprinderilor zootehnice, va fi, în special prin creșterea costurilor de conformare. Fermierii vor trebui să:

- Implementeze măsuri suplimentare de biosecuritate în ferme, cum ar fi sisteme de dezinfectare și bariere sanitare.
- Modernizeze infrastructura pentru a respecta cerințele privind trasabilitatea și notificarea.
- Suporte costuri asociate cu inspecțiile veterinare regulate și procedurile stricte de control al bolilor. Estimări de costuri pentru fermieri:
 - Fermierii mari și medii: 5-8% creștere a costurilor operaționale.
 - Fermierii mici: necesită acces la fonduri europene pentru a acoperi costurile de conformare.

4.4. Impactul social

Sănătatea publică. Deși prevederile din proiect se concentrează pe animale, controlul bolilor animale are un impact pozitiv asupra sănătății publice, prevenind posibile zoonoze (boli transmisibile de la animale la om). De exemplu, controlul gripei aviare la păsări reduce riscul de transmitere la oameni.

Securitatea alimentară. Prin prevenirea bolilor grave, norma contribuie la asigurarea securității alimentare, garantând disponibilitatea și calitatea produselor de origine animală pentru consumatori.

Impact asupra forței de muncă. În cazul focarelor majore, pot exista pierderi de locuri de muncă în sectorul zootehnic (din cauza sacrificărilor). Pe de altă parte, măsurile de control și supraveghere pot crea noi locuri de muncă în domeniul veterinar (inspectori, tehnicieni de laborator).

Impact asupra comunităților rurale: Comunitățile rurale, unde activitățile zootehnice sunt predominante, vor fi direct afectate. Restricțiile de circulație pot afecta micile afaceri locale și mijloacele de trai ale fermierilor.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Scopul prelucrării: Datele cu caracter personal vor fi prelucrate în scopul înregistrării și monitorizării vaccinării animalelor, precum și a circulației acestora și a produselor derivate.

Categorii de date: Acestea vor include probabil date de identificare ale proprietarilor de animale (nume, adresă, date de contact) și informații legate de unitățile deținătoare de animale (locație, număr de animale, specii, istoricul vaccinării și al sănătății).

Riscuri: Există întotdeauna un risc minimal de acces neautorizat sau utilizare abuzivă a datelor, dar acesta va fi gestionat prin măsuri de securitate cibernetică și controale interne stricte. Perioadele de stocare a datelor vor fi stabilite în funcție de cerințele legale.

4.4.2. Impactul asupra Echității și Egalității de Gen

Proiectul de normă are un impact neutru asupra echității și egalității de gen. Prevederile se aplică uniform tuturor proprietarilor de animale și operatorilor din sectorul zootehnic, indiferent de gen. Nu există măsuri care să influențeze diferit femeile, bărbații sau minoritățile de gen, și nici nu se introduc discriminări sau oportunități inegale bazate pe gen.

4.5. Impactul asupra mediului

Efecte pozitive:

-Reducerea riscului de poluare. Prin controlul eficient al bolilor și managementul sanitar, se reduce riscul de răspândire a toxinelor în mediu (sol, apă), de exemplu, prin deșeurile de la animalele bolnave.

-Gestionarea deșeurilor. Sacrificarea controlată a animalelor bolnave și vaccinarea supresoare implică măsuri de biosecuritate stricte pentru eliminarea carcaselor și a subproduselor animale, minimizând impactul negativ asupra mediului.

-Utilizarea resurselor. Producția și transportul pentru hrana de animale, precum și activitățile de eșantionare și diagnosticare în laborator, implică un anumit consum de energie și resurse.

-Deșeuri medicale. Generarea de seringi și alte deșeuri medicale necesită un management adecvat pentru a preveni poluarea.

-Pe termen lung. Un sector zootehnic sănătos, cu boli controlate, contribuie la o utilizare mai eficientă a resurselor și la o amprentă ecologică mai redusă pe unitate de produs, comparativ cu situația în care bolile ar fi răspândite.

Concluzie, deși măsurile de control, cum ar fi sacrificarea controlată, implică un anumit consum de resurse (energie, materiale și diagnostic) și generare de deșeuri

medicale, impactul lor general asupra mediului este preponderent pozitiv. Prin reducerea riscului de poluare cu agenți patogeni din deșeurile animale și printr-o gestionare riguroasă a carcaselor și subproduselor, se minimizează răspândirea bolilor în mediu (sol, apă). Pe termen lung, un sector zootehnic sănătos, rezultat din aceste măsuri, conduce la o utilizare mai eficientă a resurselor și la o amprentă ecologică redusă per unitate de produs, demonstrând că beneficiile de mediu depășesc costurile asociate implementării acestor strategii.

Este necesar de a efectua analize periodice și de a monitoriza impactul normelor asupra mediului.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu s-au identificat alte impacturi.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Obiectivul este de a armoniza legislația cu standardele UE pentru prevenirea și controlul de reducere prezenței contaminanților (micotoxine, metale grele și poluanți organici persistenți).

Prezentul de Ordin:

- transpune Recomandarea Comisiei din 17 august 2006 privind prezența deoxinivalenolului, zearalenonei, ochratoxinei A, T-2 și HT-2 și a fumonizinelor în produsele destinate hranei animalelor, CELEX: 32006H0576, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 229 din 23 august 2006, așa cum a fost modificat ultima oară prin Recomandarea (UE) 2016/1319 al Comisiei din 29 iulie 2016;

- transpune Recomandarea (UE) 2016/1110 a Comisiei din 28 iunie 2016 privind monitorizarea prezenței nichelului în hrana pentru animale, CELEX: 32016H1110, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 183/68, din 8 iulie 2016;

- transpune Recomandarea Comisiei din 20 mai 2022 privind monitorizarea prezenței arsenicului anorganic în furajele, CELEX: 32022H0523(01), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C206/1, din 23 mai 2022.

Aceste reglementări sunt fundamentale pentru facilitarea comerțului internațional și pentru îmbunătățirea normelor de sănătatea populației. Pentru transpunerea regulamentului în legislația națională, următoarele măsuri normative sunt necesare:

- Actualizarea legislației privind neconformitățile cu substanțele farmacologic active.

- Crearea unui sistem național de trasabilitate digitalizată, care să fie compatibil cu cerințele UE pentru urmărirea și gestionarea datelor legate de medicamente de uz veterinar.

- Introducerea de noi norme de utilizare a anumitor medicamente de uz veterinar în vederea prevenirii și reducerii prezenței contaminanților (micotoxine, metale grele și poluanți organici persistenți).

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE.

cadrul legal pentru trecerea de la un control bazat pe incidente la o strategie de prevenție activă. Acesta vizează trei piloni principali:

1. Monitorizarea Integrată a Contaminanților

Micotoxine: Supravegherea speciilor de *Aspergillus* și *Fusarium* prin valori de orientare mai stricte.

Metale Grele: Controlul riguros al plumbului, cadmiului și arsenicului, cu accent pe acumularea în organele comestibile.

Poluanți Organici (POP): Monitorizarea dioxinelor și PCB-urilor, în special în grăsimile și uleiurile utilizate în hrana animalelor.

2. Standardizarea Procedurilor de Control

Eșantionare Reprezentativă: Stabilește metode precise de recoltare a probelor pentru a evita erorile de laborator cauzate de "hotspots" (distribuția neuniformă a contaminanților în loturi mari).

Analiza Sinergică: Introduce obligativitatea evaluării efectului combinat al mai multor toxine prezente simultan, chiar dacă individual acestea se află sub limita maximă.

3. Mecanismul de Reacție Rapidă

Sistemul i-Feed: Obligativitatea raportării digitale imediate a oricărei neconformități.

Măsuri de Remediere: Proceduri clare pentru decontaminarea sau distrugerea loturilor neconforme, eliminând ambiguitățile administrative actuale.

Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene aprobat prin Hotărârea de Guvern nr.1171/2018.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor art. 9 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, Anunțul de inițiere a elaborării proiectelor a fost plasat pe pagina Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare și pe pagina web <https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-de-ordin-cu-privire-la-aprobarea-recomandarii-privind/16121>

A fost stabilită perioada de înaintare a propunerilor și recomandărilor pe marginea proiectelor începând cu data 06.02.2026 - 13.02.2026. În vederea respectării prevederilor legislației în vigoare proiectele urmează a fi supuse avizării și consultării publice cu autoritățile publice și asociațiile de profil, conform prevederilor art. 32 din Legea 100/2017 cu privire la actele normative, fiind plasat pe pagina web a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare www.maia.gov.md la compartimentul Transparență decizională/ Proiecte de documente.

7. Concluziile expertizelor

În conformitate cu art. 36 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul urmează să fie supus expertizei de compatibilitate de către Centrul de Armonizare a Legislației.

Proiectul și nota de fundamentare urmează să fie supuse expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție.

Proiectul și nota de fundamentare urmează să fie supuse expertizei juridice de către Direcția Juridică al ministerului.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Prezentul ordin intră în vigoare la 3 luni din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Pentru a implementa cu succes prevederile proiectului, sunt necesare următoarele măsuri:

- Dotarea unităților de control cu echipamente de înaltă precizie (spectrometrie de masă) pentru detectarea urmelor fine de metale grele și POP.
- Operaționalizarea unei platforme informatice pentru colectarea în timp real a datelor de la producători și laboratoare.
- Formarea inspectorilor în noile proceduri de eșantionare reprezentativă (evitarea erorilor de tip „hotspot”).
- Ghiduri tehnice: Publicarea manualelor de bune practici pentru fermieri privind prevenirea dezvoltării micotoxinelor în depozite.
- Sinteza Resurselor Necesare Software de monitorizare și kit-uri de testare rapidă.
- Experți în toxicologie și auditori de siguranță alimentară.
- Alocări bugetare prin proiecte pentru retehnologizarea laboratoarelor naționale.

Secretar de Stat

Iurie SCRIPNIC